

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 24ης Νοεμβρίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 – Διεθνής δικαιοδοσία – Άρθρο 7, σημεία 1 και 2 – Ειδική δωσιδικία των ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας – Αγωγή με αίτημα την παύση εμπορικών πρακτικών που θεωρούνται αντίθετες προς το δίκαιο του ανταγωνισμού – Καταγγελία περί κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης μέσω εμπορικών πρακτικών καλυπτόμενων από συμβατικούς όρους – Διαδικτυακή πλατφόρμα κράτησης καταλυμάτων booking.com»

Στην υπόθεση C-59/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υποβληθείσα από το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιανουαρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Wikingerhof GmbH & Co. KG

κατά

Booking.com BV,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev και A. Prechal, προέδρους τμήματος, T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan (εισηγητή), D. Šváby, S. Rodin, K. Jürimäe, K. Λυκούργο και P. G. Xuereb, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Ιανουαρίου 2020,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Wikingerhof GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τους V. Soyez και C. Aufdermauer, Rechtsanwälte,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Booking.com BV, εκπροσωπούμενη από τους T. Winter, N. Hermann, L. Alexy και C. Bauch, Rechtsanwälte,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vláčil, καθώς και από την A. Kasalická,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Heller και τον G. Meessen,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Wikingerhof GmbH & Co. KG (στο εξής: Wikingerhof), εταιρίας που έχει συσταθεί κατά το γερμανικό δίκαιο και εκμεταλλεύεται ξενοδοχείο στο ομόσπονδο κράτος Σλέσβιχ-Χόλσταϊν (Γερμανία), και της Booking.com BV (στο εξής: Booking.com), εταιρίας που έχει συσταθεί κατά το ολλανδικό δίκαιο, εδρεύει στις Κάτω Χώρες και εκμεταλλεύεται πλατφόρμα κρατήσεων καταλύματος, με αντικείμενο ορισμένες πρακτικές της Booking.com οι οποίες, κατά τους ισχυρισμούς της Wikingerhof, στοιχειοθετούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15, 16 και 34 του κανονισμού 1215/2012 έχουν ως εξής:
 - «(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.
 - (16) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. Αυτό το στοιχείο είναι σημαντικό, ιδίως σε διαφορές που αφορούν εξωσυμβατικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από παραβιάσεις της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της προσωπικότητας, περιλαμβανομένης της δυσφήμισης.

[...]

(34) Θα πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια μεταξύ της σύμβασης [των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1)], του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 [του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1),] και του παρόντος κανονισμού, και γι' αυτό τον σκοπό θα πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις. Η ίδια ανάγκη συνέχειας ισχύει και όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της σύμβασης [αυτής] και των κανονισμών που την αντικατέστησαν.»

- 4 Το κεφάλαιο II του κανονισμού 1215/2012, το οποίο επιγράφεται «Διεθνής δικαιοδοσία», περιέχει, μεταξύ άλλων, το τμήμα 1, με τίτλο «Γενικές διατάξεις», και το τμήμα 2, με τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες». Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο προαναφερθέν τμήμα 1, ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

- 5 Το άρθρο 7 του κανονισμού 1215/2012, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου II του κανονισμού αυτού, έχει ως εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[...]

- 1) α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή·

[...]

- 2) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

[...]».

- 6 Το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 περιλαμβάνεται στο τμήμα 7 του κεφαλαίου II του κανονισμού αυτού, το οποίο επιγράφεται «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», και ορίζει τα εξής:

«Αν τα μέρη, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η συμφωνία είναι άκυρη ως προς την ουσιαστική της ισχύ της βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους. [...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 7 Τον Μάρτιο του 2009, η Wikingerhof συνήψε με την Booking.com τυποποιημένη σύμβαση που της είχε προταθεί από την τελευταία και προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Γενικοί όροι

Το ξενοδοχείο δηλώνει ότι έχει λάβει αντίγραφο της έκδοσης 0208 των γενικών όρων [...] της Booking.com. Οι όροι αυτοί είναι αναρτημένοι στον ιστότοπο της Booking.com [...]. Το ξενοδοχείο βεβαιώνει ότι έχει διαβάσει, κατανοήσει και αποδεχθεί τους όρους. Οι όροι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας σύμβασης [...]».

- 8 Εν συνεχεία, η Booking.com τροποποίησε επανειλημμένως τους γενικούς όρους, που είναι διαθέσιμοι στο Extranet της εταιρίας, δηλαδή στο σύστημα μέσω του οποίου παρέχεται δυνατότητα επικαιροποίησης των πληροφοριών σχετικά με το ξενοδοχείο και πρόσβασης στα δεδομένα των κρατήσεων.
- 9 Η Wikingerhof διαφώνησε γραπτώς με την προσθήκη στη σύμβαση που τη συνέδεε με την Booking.com μιας νέας έκδοσης των γενικών όρων, η οποία γνωστοποιήθηκε από την τελευταία στους αντισυμβαλλομένους της στις 25 Ιουνίου 2015. Η Wikingerhof υποστήριξε ότι, λόγω της θέσης ισχύος της Booking.com στην αγορά των υπηρεσιών διαμεσολάβησης και διαδικτυακών πυλών κράτησης καταλυμάτων, αναγκάστηκε να συνάψει τη σύμβαση αυτή, μολονότι ορισμένες πρακτικές της Booking.com είναι αθέμιτες και, ως εκ τούτου, αντίθετες προς το δίκαιο του ανταγωνισμού.
- 10 Η Wikingerhof άσκησε ενώπιον του Landgericht Kiel (πρωτοδικείου του Κίελου, Γερμανία) αγωγή με αίτημα να απαγορευθεί στην Booking.com να προσθέτει, χωρίς τη συγκατάθεσή της, την ένδειξη «πιο συμφέρουσα τιμή» ή «μειωμένη τιμή» στην τιμή που αναγράφει η Wikingerhof στη διαδικτυακή πλατφόρμα κράτησης καταλυμάτων, να της στερεί την πρόσβαση στα στοιχεία επικοινωνίας τα οποία παρέχουν στην πλατφόρμα οι αντισυμβαλλόμενοι της Booking.com και, τέλος, να εξαρτά τη σειρά εμφάνισης του ξενοδοχείου της, όταν υποβάλλονται αιτήματα αναζήτησης, από τη χορήγηση προμήθειας άνω του 15 %.
- 11 Η Booking.com προέβαλε ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας του Landgericht Kiel (πρωτοδικείου του Κίελου), καθόσον υφίσταται, στη σύμβασή της με την Wikingerhof, ρήτρα απονομής δικαιοδοσίας, σύμφωνα με την οποία τα δικαστήρια του Άμστερνταμ (Κάτω Χώρες) είναι κατά τόπον αρμόδια να εκδικάζουν τις διαφορές που ανακύπτουν από τη σύμβαση αυτή.
- 12 Το Landgericht Kiel (πρωτοδικείο του Κίελου) έκρινε ότι δεν μπορούσε να αποφανθεί επί της αγωγής της Wikingerhof ελλείψει διεθνούς δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας. Η κρίση αυτή επικυρώθηκε κατ' έφεση από το Oberlandesgericht Schleswig (εφετείο του Σλέσβιχ, Γερμανία), κατά το οποίο δεν θεμελιωνόταν εν προκειμένω ούτε η δωσιδικία του τόπου εκπλήρωσης της συμβατικής παροχής, δυνάμει του άρθρου 7, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, ούτε η δωσιδικία του τόπου επέλευσης του ζημιογόνου γεγονότος για τις περιπτώσεις ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, δυνάμει του άρθρου 7, σημείο 2, του ίδιου κανονισμού.
- 13 Η Wikingerhof άσκησε ενώπιον του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία) αναίρεση (Revision) κατά της ως άνω αποφάσεως.

- 14 Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει ότι το ζήτημα της επιρροής που ενδεχομένως έχει η ρήτρα απονομής δικαιοδοσίας, την οποία επικαλείται η Booking.com, επί της διεθνούς δικαιοδοσίας των γερμανικών δικαστηρίων ενώπιον των οποίων προσέφυγε η Wikingerhof τίθεται μόνον εφόσον η επίμαχη ρήτρα έχει συναφθεί εγκύρως, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 25 του κανονισμού 1215/2012.
- 15 Εν προκειμένω, ως λόγος αναιρέσεως προβλήθηκε ότι ήταν εσφαλμένη η κρίση του εφετείου ότι η ειδική δωσιδικία του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 για τις ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας δεν είχε εφαρμογή στην περίπτωση της αγωγής της οποίας αυτό επιλήφθηκε σε δεύτερο βαθμό.
- 16 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το οποίο παραπέμπει στην απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533), μια αγωγή εμπίπτει στις διαφορές από ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, όταν το αντικείμενό της είναι να στοιχειοθετηθεί αστική ευθύνη ή να ληφθούν μέτρα απαγόρευσης, βάσει της διαπίστωσης ότι οι καταγγελλόμενες ενέργειες συνιστούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης. Μια τέτοια κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από το γεγονός ότι η σύναψη σύμβασης εξαρτάται από την αποδοχή αθέμιτων όρων συναλλαγών.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο κλίνει προς την άποψη ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά ενοχές εξ αδικοπραξίας ή εξ οιονεί αδικοπραξίας, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, στον βαθμό που η Wikingerhof δέχθηκε μόνον λόγω της δεσπόζουσας θέσης της Booking.com να υπογράψει τους όρους της επίμαχης σύμβασης τους οποίους θεωρεί αθέμιτους και, ως εκ τούτου, δεν συγκατατέθηκε ελεύθερα σε αυτούς. Επομένως, η διαφορά της κύριας δίκης δεν θέτει μόνον ζήτημα ερμηνείας της σύμβασης αυτής, αλλά εγείρει επίσης και το ερώτημα αν η επιβολή ορισμένων συμβατικών όρων από επιχείρηση η οποία τεκμαίρεται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση πρέπει να θεωρηθεί καταχρηστική και, κατά συνέπεια, αντίθετη προς τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού.
- 18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το άρθρο 7, σημείο 2, του [κανονισμού 1215/2012] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η δωσιδικία του τόπου της αδικοπραξίας εφαρμόζεται σε αγωγή με την οποία ζητείται η παράλειψη συγκεκριμένων πρακτικών, όταν προκύπτει ότι η καταγγελλόμενη συμπεριφορά καλύπτεται μεν από συμβατικές ρυθμίσεις, ο ενάγων ωστόσο ισχυρίζεται ότι οι ρυθμίσεις αυτές αποτελούν απόρροια κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης του εναγομένου;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 19 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση αγωγής με την οποία η ενάγουσα ζητεί να παύσουν ορισμένες ενέργειες πραγματοποιούμενες στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσης της με την εναγομένη, προβάλλοντας ως βάση της αγωγής τον ισχυρισμό ότι η εναγομένη προβαίνει σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, κατά παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού.

- 20 Υπενθυμίζεται εισαγωγικώς ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 34 του κανονισμού 1215/2012, ο κανονισμός αυτός καταργεί και αντικαθιστά τον κανονισμό 44/2001, ο οποίος είχε αντικαταστήσει, με τη σειρά του, τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή. Συνεπώς, η ερμηνεία την οποία έχει ήδη δώσει το Δικαστήριο σχετικά με τις διατάξεις των ως άνω νομικών ρυθμίσεων ισχύει και ως προς τις διατάξεις του κανονισμού 1215/2012, εφόσον αυτές μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ισοδύναμες». Τούτο ισχύει στην περίπτωση, αφενός, του άρθρου 5, σημείο 3, της Συμβάσεως και του κανονισμού 44/2001 και, αφετέρου, του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, σκέψη 22).
- 21 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 καθιερώνει μεν τον γενικό κανόνα της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους της κατοικίας του εναγομένου, πλην όμως το άρθρο 7, σημείο 1, και το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού αυτού προβλέπουν ειδικές δωσιδικίες για τις διαφορές εκ συμβάσεως και για τις ενοχές εξ αδικοπραξίας και οιοινεί αδικοπραξίας, επιτρέποντας στον ενάγοντα να ασκήσει την αγωγή του ενώπιον των δικαστηρίων άλλων κρατών μελών.
- 22 Ειδικότερα, για τις αγωγές της πρώτης κατηγορίας, το άρθρο 7, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού επιτρέπει στον ενάγοντα να προσφύγει ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου εκπλήρωσης της συμβατικής παροχής που αποτελεί τη βάση της αγωγής, ενώ για τις αγωγές της δεύτερης κατηγορίας, το άρθρο 7, σημείο 2, του ίδιου κανονισμού προβλέπει ότι αυτές μπορούν να ασκηθούν ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου επήλθε ή ενδέχεται να επέλθει το ζημιογόνο γεγονός.
- 23 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια «ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιοινεί αδικοπραξίας», κατά το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, καλύπτει κάθε αγωγή με την οποία ζητείται να διαπιστωθεί η ευθύνη του εναγομένου και η οποία δεν αφορά «διαφορές εκ συμβάσεως», κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο α' (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, Καλφέλς, 189/87, EU:C:1988:459, σκέψη 18, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 19), ήτοι δεν στηρίζεται σε έννομη υποχρέωση την οποία έχει αναλάβει ελεύθερα ένα πρόσωπο έναντι άλλου (απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2005, Engler, C-27/02, EU:C:2005:33, σκέψη 51).
- 24 Εν προκειμένω, η αναγνώριση στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου άσκησε αγωγή η Wikingerhof της δικαιοδοσίας να εκδικάσει την υπόθεση της κύριας δίκης εξαρτάται ακριβώς από τη διάκριση μεταξύ, αφενός, των ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιοινεί αδικοπραξίας, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, και, αφετέρου, των διαφορών εκ συμβάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού. Πράγματι, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι αν η αγωγή η οποία ασκήθηκε από τη Wikingerhof εμπίπτει στις διαφορές εκ συμβάσεως και μπορεί, ως εκ τούτου, να ασκηθεί στον τόπο εκπλήρωσης της συμβατικής παροχής που αποτελεί τη βάση της αγωγής, τότε το επιληφθέν δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επ' αυτής.
- 25 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι δύο κανόνες ειδικής δωσιδικίας οι οποίοι προβλέπονται στις προαναφερθείσες διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς, λαμβανομένων υπόψη του συστήματος και των σκοπών του κανονισμού 1215/2012, προς διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του σε όλα τα κράτη μέλη (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, Καλφέλς, 189/87, EU:C:1988:459, σκέψη 16, της

17ης Σεπτεμβρίου 2002, Tacconi, C-334/00, EU:C:2002:499, σκέψη 19, και της 18ης Ιουλίου 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, σκέψη 27). Η ως άνω απαίτηση, η οποία ισχύει, ειδικότερα, ως προς την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής καθενός από τους δύο αυτούς κανόνες, σημαίνει ότι οι όροι «ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας» και «διαφορές εκ συμβάσεως» δεν πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι παραπέμπουν στον χαρακτηρισμό που το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο προσδίδει στην επίδικη έννομη σχέση (πρβλ. απόφαση της 13ης Μαρτίου 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, σκέψη 18).

- 26 Όσον αφορά, πρώτον, το σύστημα του κανονισμού 1215/2012, τούτο στηρίζεται στον γενικό κανόνα της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους της κατοικίας του εναγομένου, ενώ οι κανόνες ειδικής δωσιδικίας οι οποίοι προβλέπονται ιδίως στο άρθρο 7 του κανονισμού συνιστούν παρεκκλίσεις από τον γενικό κανόνα και, ως τέτοιες, πρέπει να ερμηνεύονται στενά (πρβλ. απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, Καλφέλλης, 189/87, EU:C:1988:459, σκέψη 19), είναι δε αλληλοαποκλειόμενοι κατά την εφαρμογή του κανονισμού αυτού.
- 27 Παράλληλα, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 87 των προτάσεών του, το εν λόγω σύστημα χαρακτηρίζεται από την ευχέρεια που παρέχει στον ενάγοντα να επικαλεστεί ή να μην επικαλεστεί έναν από τους κανόνες ειδικής δωσιδικίας τους οποίους προβλέπει ο κανονισμός αυτός.
- 28 Όσον αφορά, δεύτερον, τους σκοπούς του κανονισμού 1215/2012, από την αιτιολογική του σκέψη 16 προκύπτει ότι οι κανόνες ειδικής δωσιδικίας των οποίων ο ενάγων μπορεί να κάνει χρήση δυνάμει, αφενός, του άρθρου 7, σημείο 1, και, αφετέρου, του άρθρου 7, σημείο 2, του ίδιου κανονισμού θεσπίστηκαν προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ύπαρξη, στους τομείς που αφορούν οι συγκεκριμένες διατάξεις, ενός ιδιαίτερα στενού συνδέσμου μεταξύ της αγωγής και του δικαστηρίου το οποίο μπορεί να κληθεί να την εκδικάσει, ή προκειμένου να διευκολυνθεί η ορθή απονομή της δικαιοσύνης (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, σκέψη 36).
- 29 Κρίνεται επομένως ότι η δυνατότητα εφαρμογής είτε του άρθρου 7, σημείο 1, είτε του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 εξαρτάται, αφενός, από την επιλογή του ενάγοντος να κάνει ή να μην κάνει χρήση ενός από τους κανόνες ειδικής δωσιδικίας και, αφετέρου, από την εξέταση, εκ μέρους του επιληφθέντος δικαστηρίου, των ειδικών προϋποθέσεων των διατάξεων αυτών.
- 30 Όταν ο ενάγων επικαλείται έναν από τους ως άνω κανόνες, το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει οπωσδήποτε να ελέγξει αν οι αξιώσεις του ενάγοντος είναι, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού τους κατά το εθνικό δίκαιο, συμβατικής φύσεως ή αν είναι, αντιθέτως, αδικοπρακτικής ή οιονεί αδικοπρακτικής φύσεως, κατά την έννοια του κανονισμού 1215/2012.
- 31 Ειδικότερα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 90 των προτάσεών του, το επιληφθέν δικαστήριο καλείται να υπαγάγει την αγωγή που ασκείται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών είτε στις «διαφορές εκ συμβάσεως», κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, είτε στις «ενοχές εξ αδικοπραξίας», κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού αυτού, ανάλογα με το είδος της ενοχής, εκ συμβάσεως ή εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, η οποία αποτελεί την αιτία της (πρβλ. απόφαση της 13ης Μαρτίου 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, σκέψη 26).

- 32 Συνεπώς, μια αγωγή εμπίπτει στις διαφορές εκ συμβάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1215/2012, αν η ερμηνεία της σύμβασης μεταξύ του εναγομένου και του ενάγοντος παρίσταται αναγκαία προκειμένου να διαπιστωθεί ο θεμιτός ή, αντιθέτως, ο αθέμιτος χαρακτήρας της συμπεριφοράς που προσάπτεται από τον δεύτερο στον πρώτο (πρβλ. απόφαση της 13ης Μαρτίου 2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, σκέψη 25). Τούτο συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση αγωγής που βασίζεται στις ρήτρες μιας σύμβασης ή στους κανόνες δικαίου οι οποίοι έχουν εφαρμογή λόγω της σύμβασης αυτής (πρβλ. αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, Holterman Ferho Exploitatie κ.λπ., C-47/14, EU:C:2015:574, σκέψη 53, και της 15ης Ιουνίου 2017, Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, σκέψεις 30 έως 33).
- 33 Αντιθέτως, όταν ο ενάγων επικαλείται, με το δικόγραφό του, τους κανόνες περί αδιοπρακτικής ή οιοιεί αδιοπρακτικής ευθύνης, δηλαδή προβάλλει παράβαση υποχρέωσης εκ του νόμου, και δεν παρίσταται απολύτως αναγκαία η εξέταση του περιεχομένου της σύμβασης την οποία αυτός έχει συνάψει με τον εναγόμενο, προκειμένου να κριθεί ο θεμιτός ή αθέμιτος χαρακτήρας της συμπεριφοράς που προσάπτεται στον τελευταίο, δεδομένου ότι η εν λόγω υποχρέωση επιβάλλεται στον εναγόμενο ανεξαρτήτως της σύμβασης, τότε η αιτία της αγωγής αφορά ενοχές εξ αδιοπραξίας ή οιοιεί αδιοπραξίας, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.
- 34 Εν προκειμένω, η Wikingerhof προβάλλει, με το δικόγραφο της αγωγής της, παραβίαση του γερμανικού δικαίου του ανταγωνισμού, το οποίο προβλέπει γενική απαγόρευση κάθε κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, ανεξαρτήτως οποιασδήποτε συμβατικής ή άλλης οικειοθελούς δέσμευσης. Πιο συγκεκριμένα, η Wikingerhof θεωρεί ότι λόγω της θέσης ισχύος της Booking.com στην οικεία αγορά, δεν είχε άλλη επιλογή από το να συνάψει την επίμαχη σύμβαση και να υποστεί τις συνέπειες των μεταγενέστερων τροποποιήσεων των γενικών όρων, παρότι ορισμένες πρακτικές της Booking.com είναι αθέμιτες.
- 35 Κατά συνέπεια, στο επίκεντρο της υπόθεσης της κύριας δίκης βρίσκεται το ζήτημα αν η Booking.com προέβη σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, κατά την έννοια του γερμανικού δικαίου του ανταγωνισμού. Όπως όμως εξέθεσε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 122 και 123 των προτάσεων του, για να κριθεί υπό το πρίσμα αυτού του δικαίου ο θεμιτός ή αθέμιτος χαρακτήρας των πρακτικών που προσάπτονται στην Booking.com, δεν είναι απαραίτητη η ερμηνεία της σύμβασης μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης, δεδομένου ότι μια τέτοια ερμηνεία είναι ενδεχομένως αναγκαία μόνο για να διαπιστωθεί κατά πόσον στοιχειοθετείται εν προκειμένω η ύπαρξη των εν λόγω πρακτικών.
- 36 Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό, υπό την επιφύλαξη σχετικού ελέγχου από το αιτούν δικαστήριο, ότι η αγωγή της Wikingerhof, εφόσον στηρίζεται στην εκ του νόμου υποχρέωση αποχής από κάθε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, αφορά ενοχές εξ αδιοπραξίας ή οιοιεί αδιοπραξίας, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.
- 37 Η ερμηνεία αυτή συνάδει με τους επιδιωκόμενους από τον κανονισμό σκοπούς της εγγύτητας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, οι οποίοι μνημονεύονται στην αιτιολογική του σκέψη 16 και υπενθυμίστηκαν με τη σκέψη 28 της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, τα δικαστήρια του κράτους μέλους τα οποία έχουν διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ήτοι, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης της κύριας δίκης, εκείνα του τόπου της αγοράς που επηρεάζεται από την προβαλλόμενη αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά, είναι τα πλέον κατάλληλα να αποφανθούν επί του κύριου ζητήματος της βασιμότητας του σχετικού ισχυρισμού, ιδίως από πλευράς της ικανότητάς τους να συλλέξουν και

να αξιολογήσουν τα κρίσιμα συναφώς αποδεικτικά στοιχεία (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψη 34, και της 9ης Ιουλίου 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, σκέψη 38).

- 38 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση αγωγής με την οποία η ενάγουσα ζητεί να παύσουν ορισμένες ενέργειες πραγματοποιούμενες στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσης της με την εναγομένη, προβάλλοντας ως βάση της αγωγής τον ισχυρισμό ότι η εναγομένη προβαίνει σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, κατά παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 39 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση αγωγής με την οποία η ενάγουσα ζητεί να παύσουν ορισμένες ενέργειες πραγματοποιούμενες στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσης της με την εναγομένη, προβάλλοντας ως βάση της αγωγής τον ισχυρισμό ότι η εναγομένη προβαίνει σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, κατά παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού.

(υπογραφές)